

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

Dziś w numerze:

Na starcie challenge'u. — Mury obronne Wilna. — Kolarze Niemiec wygrali. — Prasa przegrała z artystami. — Samobójstwo w hotelu Georges'a. — Strzelcy maszerują. — Kolumna Legionu Młodych.

Konflikt o kolej Wschodnio - Chińską

Sytuacja na kolei

MOSKWA, (Pat). Dziś po północy korespondentem zagranicznym w Moskwie doręczono komunikat zawierający oświadczenie sowieckiego wiceprezesa zarządu kolei wschodnio-chińskiej Kuzniecowa, złożone na ręce mandżurskiego prezesa zarządu kolei.

Strona sowiecka uskarża się na brak należytej ochrony pociągów na kolei wschodnio-chińskiej i twierdzi, że mandżurskie wojska ochronne nie stoją na wysokości zadania. Pociągi towarowe wogóle pozbawione są eskorty, ponieważ dowództwo wojsk ochronnych komentuje to koniecznością użycia maksimum sił na ekspedycje przeciwko chunhuzom.

Kuzniecowa przytacza wypadki, gdy wojska ochronne nie okazały należytej troski o stan bezpieczeństwa na kolei. W zakończeniu Kuzniecowa z oburzeniem odpięra oskarżenie pod adresem kolejarzy sowieckich dotyczące rzekomego ich udziału w aktach sabotażowych, twierdząc, że pracują oni z narażeniem życia.

Wreszcie oświadczenie zawiera prośbę o interwencję w sprawie prześladowania urzędników sowieckich oraz o zapewnienie należytego stanu bezpieczeństwa na kolei.

Bandy chunhuzów

MOSKWA, (Pat). Źródła sowieckie donoszą o dalszym rozwoju akcji chunhuzów w Mandżurji. Według tych doniesień w samej tylko prowincji mukdeńskiej operuje 513 oddziałów liczących ogółem przeszło 10.000 ludzi. W lipcu r. b. naliczono 50 napadów dywersyjnych więcej niż w czerwcu.

Wojny nie będzie

RZYM, (PAT). — „Messagero” omawiając zaognienie konfliktu pomiędzy ZSRR a Japonią na Dalekim Wschodzie, wyraża opinię że ani Sowiety ani Japonia nie mają w chwili obecnej zamiaru wywołać wojny. Dla Związku sowieckiego wywołanie wojny było znacznie dogodniejsze przed paroma laty, gdy Japonia nie miała jeszcze w swym posiadaniu Mandżurji. Japonia natomiast jest zainteresowana w konsolidacji pokojowej swej olbrzymiej ekspansji. Im lepiej Japonia usadowi się na terenie ostatnio zdobytym, tem większe będzie miała nadzieje powodzenia na wypadek wojny z Sowietami.

Na Tagach Futrzarskich

26 b. m. przybyli na Targi Futrzarskie z ministerstwa przemysłu i handlu, z wydziału handlu wewnętrznego i zagranicznego radcowie ministerjalni Szyzskowski, Szeniński i Młyński. Badali oni udział w Targach przemysłu krajowego i interesowali się zawartymi transakcjami. Poinformowano ich, że dotychczas zawarto transakcyj na zł. 250.000 a w ciągu b. tygodnia spodziewany jest znaczny wzrost transakcyj, gdyż nadejdą towary zagraniczne do tutejszych składów wolnocłowych.

W poniedziałek goście zwiedzą jeszcze niektóre placówki przemysłowe, poczem wyjadą do Trok.

Aresztowania i tortury urzędników sowieckich

MOSKWA, (Pat). Agencja TASS donosi z Charkowa, że władze mandżurskie przeprowadzają w dalszym ciągu nieuzasadnione aresztowania sowieckich obywateli urzędników kolei wschodnio-chińskiej.

22 i 23 b. m. na kilku stałych odcinkach tej kolei zaarrestowano 9 osób.

Wielkie manewry japońskie w Chinach północnych

MOSKWA, (Pat). Źródła sowieckie donoszą o rozpoczęciu wielkich manewrów japońskich w Chinach północnych. Manewry odbywają się w rejonie portu Taku z udziałem 20 jednostek bojowych i są połączone z manewrami wojsk lądowych w okolicach Tientsinu, Tangu i Tanszann.

Powstania komunistyczne w okr. kiryńskim

MOSKWA, (Pat). „Prawda” donosi w depeszy własnej z Pekinu, że w okręgu kiryńskim (pogranicze mandżursko-koreańskie) w 5 rejonach czyli powiatach proklamowano ustrój sowiecki.

Aresztowani, jak twierdzi TASS, poddawani są torturze. M. in. niejaki Liehodiejewski był poddany 3-godzinnej chłości w areszcie policyjnym. Policja stara się w ten sposób wymusić od aresztowanych przyznanie się do niepopelnionych przestępstw, o które oskarżają ich władze mandżurskie.

Wedle doniesień prasy chińskiej manewry odbyły się również w miejscowości Szanghaj—Kuan.

Wojska mają się specjalnie ćwiczyć w walkach ulicznych i walkach górskich.

Do Tangu przybyło 8 myśliwskich samolotów japońskich.

Siły powstańców tych rejonów mają liczyć, według informacji sowieckich, 25.000 żołnierzy.

W rejonach tych przystąpiono do wydawania 5 gazet propagandowych.

P. premier wrócił z urlopu

WARSZAWA, (Pat). Prezes rady ministrów prof. Leon Kozłowski powrócił wczoraj wieczorem z urlopu. Dziś premier objął urzędowanie po odbyciu konferencji na temat bieżących spraw rządu z ministrem skarbu prof. Zawadzkim który zastępował premiera w czasie jego nieobecności.

Holandja wydała uchodźców z Niemiec

AMSTERDAM, (PAT). — Władze policyjne wydały nakaz opuszczenia granic Holandji 300 cudzoziemcom przeważnie Żydom uchodźcom z Niemiec, którzy osiedlili się w Amsterdamie w ciągu ostatnich dwóch lat bez pozwolenia władz.

Oficerowie tureccy w Moskwie

MOSKWA, (PAT). — Do Odessy przybyła w drodze do Moskwy delegacja wyższych oficerów tureckich w liczbie 12 osób z generałem Fakre-tin paszą na czele.

Strzelcy wygrywają

RYGA, (PRT). — W Asari pod Rygą odbyły się dziś drugie braterskie zawody strzeleckie pomiędzy reprezentacjami organizacji Aizsargów, Zw. Strzeleckiego, estońskiego Kaitselitu i fińskiego Schultzkoru. Otwarcia dokonał minister spraw wewn. Berzins. Byli na zawodach attachés wojskowi państw na zawodach reprezentowanych oraz wyżsi oficerowie Aizsargów z płk. Praulsem na czele. Poza tym byli na otwarciu bawiący w Rydze komendant głów. Zw. Strzeleckiego Friedrich, mjr. Bezek i kpt. Szymura.

W ogólnej klasyfikacji polski zespół odniósł bezwzględne zwycięstwo, uzyskując 1267 punktów. Drugie miejsce przypada Estonji, trzecie Łotwie a czwarte Finlandji.

Niemcy pod znakiem Saary

Przemówienie Hitlera na manifestacji w Nadrenji

BERLIN, (Pat). Cała Resza stoi dziś pod znakiem uroczystego obchodu w Nadrenji pod hasłem zadokumentowania wierności niemieckiej dla Saary. Od wielu dni liczne sztafety sportowców ze wszystkich zakątków Niemiec maszerują do Ehrenbreitenstein, miejscowości położonej nad Renem pod Koblencją, na przeciwko zagłębia Saary.

W uroczystości wzięł udział Hitler minister Goebbels, Buerkel — komisarz Rzeszy do spraw zagłębia Saary, Simon, przewodca okręgu partyjnego zagłębia Saary oraz liczni członkowie frontu niemieckiego zagłębia Saary. Według informacji niemieckich przybyło z Saary 200 tys. mężczyzn i kobiet, a ilość ogólna uczestników manifestacji wynosiła 400 tys. osób.

Rano otwarto wystawę w Kolonji, obrazującą życie zagłębia Saary. Tamże przemawiał minister Goebbels, który oburzał się na wrogą kampanję prowadzoną na terenie Saary, nie szczędząc nawet Hindenburga. Powiedział też, że partja narodowo-socjalistyczna hołduje zasadzie pozytywnego chrześcijaństwa, gwarantując przytem swobodę wszystkich wyznań. W Ehrenbreitensteinie odbyły się rano uroczyste nabożeństwa katolickie i ewangelickie.

Po południu przybył motorówką z Kolonji Hitler i wówczas rozpoczęła się właściwa manifestacja. W przemówieniu swem wskazał, że naród niemiecki

w ostatnim plebiscycie potwierdził wytyczne polityki wewnętrznej i zagranicznej rządu. Duże trudności istniejące obecnie uodpornią naród niemiecki.

Przez terror polityczny i bojkot zagranica nie osiągnie. Narodowy socjalizm żyje w zgodzie ze wszystkiemu wyznaniom i opiera się na zasadzie pozytywnego chrześcijaństwa. Jedyną rzeczą, którą rząd dokonał jest przeprowadzenie rozdziału pomiędzy państwem a kościołem. Wyznaczenie terminu plebiscytu na 13. I. 35 r. jest najszcześniejszym wydarzeniem bież. roku. Są obecnie dwa zadania:

1) to pogodzeni się w obecnej Rzeszy bez pamiętania dawnych różnic partyjnych. Wszyscy, którzy opowiadają się za Niemcami, przyjęci zostaną przez nas z otwartymi rękami i nie pożałują tego.

Drugim zadaniem będzie zagojenie otwartych ran życia gospodarczego. Następnie Hitler zwrócił się pod adresem Francji, mówiąc: Cieszę się z innego powodu. Albowiem zagłębie Saary jest przedmiotem sporu pomiędzy Francją i Niemcami. Chcemy wierzyć, że po załatwieniu tego zagadnienia Francja stanie się bardziej skłonna rozpatrzyć problemy na tej płaszczyźnie, na jakiej się one znajdują i zawrzeć z nami szczerą pokój kwestja Saary jest jedyną kwestją dzielącą nas. Może dawni przeciwnicy poznać, że nasze wspólne zadania są tak duże, że należy je wspólnie załatwić, zamiast się wzajemnie zwalczać.

Kancelerz zakończył, że dzwony ogłaszające 14 stycznia 1935 r. połączenie zagłębia Saary z Rzeszą głosić będą również światu nawrót do ery pokoju.

Finały mistrzostw tenisowych Polski

WARSZAWA, (PAT). — W finałach o międzynarodowe mistrzostwa Polski tytuły mistrzów zdobyli: w grze pojedynczej Tłoczyński, w grze pojedynczej pan Niemka Horn, w grze podwójnej Austriacy Artens — Metaxa, w grze mieszanej Horn-Artens.

Przebieg finałów był taki: Artens — Metaxa pokonali parę grecko-polską Stalios — J. Stola 6:2, 6:2, 6:4.

Horn pokonała Jędrzejowska 5:7, 6:3, 6:0. Horn — Artens przeciwko Jędrzejowska — Tłoczyński 6:3, 6:4. Z tej czwórki najlepiej grał

Artens. Tłoczyński zwyciężył w finałowej grze z Hebda. Jędrzejowska jest słaba i popełniła duże błędy.

Tłoczyński przeciwko Hebda 6:2 — 7:9 — 6:4 — 6:2. Mecz piękny i ciekawy. W pierwszym secie Tłoczyński grał regularnie tylko z głębi kortu i wygrał łatwo. W drugim secie Hebda rozegrał się i atakował skutecznie przy siatce. W trzecim secie Hebda jest trochę zmęczony a w ostatnim secie poddaje się moralnie. — Tłoczyński gra przy siatce i Hebda usiłuje też przejść do gry przy siatce, ale Tłoczyński mija go kilkakrotnie wspiałemi drefkami.

STRZELCY MASZERUJĄ

Obóz żeński Zw. Strzeleckiego w Rackim Borze

W odległości 6 km. od Brasławia leży po lewej stronie drogi z Brasławia do Opsy nad jeziorem Drywiaty kilkudziesięci hektarowy las — Racki Bór. Władze samorządowe powiatu zainicjowały a K. O. P. doprowadza ostatecznie do zorganizowania w tym lesie stałego letniego obozu wyszkoleniowego dla oddziałów P. W. Już w chwili obecnej — mimo prowadzonych jeszcze prac — Racki Bór jest wzorem i przykładem organizacji tego rodzaju ośrodków.

Centralne stanowisko zajmuje od Brasławia już widniejący budynek główny z charakterystyczną wieżyczką karpowską i umieszczoną na niej flagą K. O. P-u. Z frontowej werandy zwróconej w stronę jeziora, mają lokatorzy tego domu przepiękny widok na jezioro, opasającą je drogę i wzgórza, a dalej jeszcze — Brasław. Tarasami obniża się tu wzniesienie ku jezioru, (prawdziwą ozdobą tego zakątka są bardzo ładne kwietniki) i ładną drożynką wchodzimy na moło. Znajdujemy tu motorówkę, kilka łodzi i kajaków. Obok budynku głównego stoi drugi — na kuchnię i skład przeznaczony, nieco dalej umywalnie, jeszcze dalej sklepik — kantyna. Wyżej, za „kwaterą główną“, stoją dwa wielkie baraki i kilkanaście namiotów.

W ciągu ostatnich tygodni obozowały w Rackim Borze dwie grupy strzelczyń: akademickie i wstępny kurs komendantek oddziałów wiejskich. Jest ich około 100 — żywych, pełnych zapału, bardzo, bardzo miłych. Sprawdzenie będzie w tej chwili już niemożliwe, gdyż obóz się zakończył — nikt chyba jednak wątpić w to nie będzie. Kandydatki na komendantki zjechały z całego pasa wschodniego K. O. P-u, a więc od Brasławia na północ do Borszczowa na południu — wszystkie niemal graniczne powiaty są tu reprezentowane. Obóz akademicki ma znowu reprezentantki wszystkich miast uniwersyteckich.

Program kursu przewidywał — jak się już nadmieniano — przygotowanie uczestniczek do wykonywania funkcji komendantek i instruktoerek w oddziałach strzeleckich i obejmował zagadnienia z wychowania obywatelskiego, wychowanie fizyczne, gry polowe i terenoznawstwo, zagadnienie z obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, naukę służy, higienę, strzelnictwo i łucznictwo.

Dzień obozu rozpoczynał się o godz. 6-ej, a właściwą pracę rozpoczynano po rannej gimnastyce i raporcie porannym oraz podniesieniu obozowej flagi strzeleckiej o godz. 8 m. 10. Chciałoby się na dłuższy okres czasu zamieszkać w obozie, by się temu wszystkiemu, co się tu dzieje — dosyć natrzeć! Mustra i inne zajęcia programowe, śpiewy, gry i zabawy, ogniska wieczorowe, wszystko to z jakimś niezwykłym zapałem i wdziękiem przygotowywane i wykonywane, było dla oczu, nieobitych jeszcze z takim życiem — czemś wprost zachwycającym. Takie obozy z pewnością bardzo rzadko się spotyka! — chyba oczywiście znowu gdzieś indziej wśród strzelczyń...

Obozowi przewodzi Komendantka Wesołowska, inspektorka pracy kobiet w Z. S. na terenie KOP-u. Współpracuje z nią oczywiście kadra bardzo młodych, ale jak na swój wiek bardzo poważnych i serjo traktujących swą pracę instruktoerek. Trudno je tu wszystkie wymienić, choć godne są tego. Obok bardzo surowej i jeszcze milszej (w poezji obozowej opiewanej) „Krysi“, komendantki kursu dla komendantek oddziałów wiejskich, wymieniały strzelczynie uczeniце z wielką serdecznością lekarza obozowego p. Płocharską, „Kwat“ i „Mat“,

Lopkę „Dwumetrówkę“, „Cifki“ i wszystkie pozostałe. Przyjaźń mimo rygoru wojskowego (pozbawionego wszelkiej sztuczności i śmieszności) była między podwładnymi a przełożonymi bardzo serdeczna. Nie trzeba dodawać w jak znacznym stopniu ułatwiało to pracę jednej i drugiej stronie, ile zapału i najlepszych chęci wkładały strzelczynie w pracę swą na kursie, ile pilności wykazywały! W wyniki — nie wątpimy. A najwięcej korzyści odniesie stąd Podokręg

Wileński, który najliczniej na kursie dla komendantek był reprezentowany.

W dniu 24 b. m. obóz zakończył swą pracę, w dniu następnym część powracających strzelczyń zwiedzała Wilno, a ostatnia grupa powraca dziś. Szczęśliwej podróży powrotnej i owocnej życzymy pracy na posterunkach organizacyjnych! I z takim zapałem, z takim życiem i oddaniem się jej, jak to widzieliśmy w obozie. Będziecie silne i wzmocnienie potęgę Związku Strzeleckiego.

Mili Goście

W dniu 8 bm. przybyła do Polski grupa oficerów łeńskich Aizsargów, organizacji, zbliżonej charakterem swej działalności do Związku Strzeleckiego, celem odbycia stage'u w oficerskim obozie strzeleckim w Spale. Delegowani zostali pp. płk. Adolf Jozeps, st. lejtnant Jānis Krūminsz i lejtnant Jānis Lange.

Po przyjeździe do granic Polski powitał ich na stacji granicznej w Turmonlach wydelegowany przez Komendę Podokręgu Wil. oficer Z. S., st. komp. Beljaszewicz Czesław, który następnie towarzyszył Miłym Gościom do końca ich podróży. Na stacji kolejowej w Nowych Święcianach powitał Gości w pociągu imieniem swoim i powiatu Z. S. komp. Urbanowicz. Na dworcu wileńskim witali delegację i przyjmowali kolację przedstawiciele Podokręgu. Serdecznie żegnani odjechali do Warszawy pociągiem pośpiesznym.

Po zwiedzeniu Warszawy i przesł-

chaniu kursu w Spale powrócili oficerowie Aizsargów wraz z odbywającymi jednocześnie stage 6 oficerami rumuńskiej marynarki wojennej i instruktorami P.W. i W.F. oraz 28 akademikami rumuńskimi do Warszawy, poczem zwiedzili Kraków i Gdynię. Wspólny obiad pożegnalny, rozdanie dyplomów i oznaki organizacyjnej — zakończył 3-tygodniowy pobyt naszych Sąsiadów w Polsce.

* * *

W dniu dzisiejszym przejeżdżają Drody nam Goście przez Wilno w drodze powrotnej do Rygi. Do oficjalnego powitania i pożegnania przez Władze Podokręgu przyłączają się serdeczne pozdrowienia strzeleckie i z serce 11.000 strzelców Wileńszczyzny płynące gorące życzenia, by wciąż pogłębianą przyjaźń żołnierska Aizsargów łeńskich i polskich Strzelców przyspieszyła związanie obu krajów węzłami nierozwalnymi!

Witajcie Mili Goście!

W przygotowaniu nowego roku pracy

Nowy rok szkolny wyprzedza o kilka dni rozpoczęcie roku wyszkoleniowego w oddziałach strzeleckich. Rozpoczęły się prace Zarządów, które omawiają program na rok najbliższy i związane z jego realizacją zagadnienia.

Na ostatnim zebraniu Prezydium Zarządu Podokręgu w dniu 24 bm. ustalono termin podokręgowy odprawy powiatowych Prezesów i Komendantów. Kierowników pracy społeczno-obywatelskiej i Kierowniczek pracy kobiet na dzień 15 i 16 września. Po odprawie podokręgowy odbędą się odprawy powiatowe dla pełniących wymienione funkcje w oddz. Z. S. — Przewidziano następujące terminy tych odpraw: w Wilejce, Głębokiem, Mołodecznie i Postawach — między 20. 9. a 1. 10. w Brasławiu, Święcianach i Oszmianie — między 26. 9. a 30. 10., w Lidzie i w Wilnie (dla powiatu wileński — trockiego) — między 5 a 22. 10.

Orleńskie strzeleckie — powodzianom

W dniu 23 sierpnia br. wysłaliśmy 16 skolei przesyłkę na imię powiatowego Komitetu Pomocy Powodzianom w Nowym Sączu, zawierającą większą ilość ubrań, a mianowicie:

Plaszcz damski, garnitur męski, płaszczak dziecienny, marynareczkę dziecienną, cztery pary spartetek, rajtuzy bluzeczkę dziecienną fartuszek i trzy pary spodenek dzieciennych.

Zwracamy się do sympatyków i przyjaciół Strzelca z prośbą o poparcie tej samarytańskiej akcji, przez składanie zbędnych części ubrań i żywności. Pogotowie orleńskie jest czynne każdego dnia i na tel. Nr. 18—23 bezzwłocznie wysyła dyżurnego po odbiór darów, które następnie w tym samym dniu ekspedujemy bezpośrednio na teren powodzi.

Orleńskie! Zarządzam ogólną zbiórke Orleńskich m. Wilna na dzień 27 sierpnia br. (południe) o godz. 15 (3 po poł.) na boisku szkolnym przy ulicy Końskiej. Stawiennictwo wszystkich obowiązkowe. Orleńskie które dotychczas nie zameldowali swego przyjazdu z wakacyj proszę się o przybycie do Komendy Orleń.

Kom. Orleń (—) St. Bartel pchor. Z. S.

Polscy uczestnicy Challenge'u

W dn. 28 bm. rozpoczynają się w Warszawie wielkie międzynarodowe zawody lotnicze t. zw. Challenge. W zawodach bierze udział 11

lotników polskich których podobizny podajemy na pierwszej kłiszy: U góry: Grzeszczyk, Płonczński. U dołu

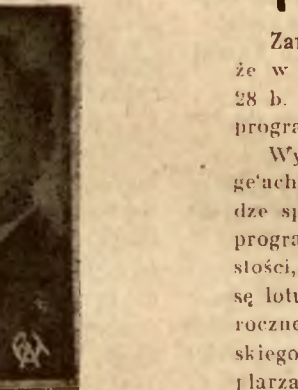
Skrzypiński i Floryanowicz. Na drugiej kłiszy: U góry Buczyński, Giedgowd. U dołu Balcer, Bajan.

Program Challenge'u

Zarząd Aeroklubu Wileńskiego komunikuje, że w związku z rozpoczynającymi się w dniu 28 b. m. Challenge'm A. R. P. wydał oficjalny program tych zawodów. Program ten zawiera:

Wykaz nagród, dane o poprzednich Challenge'ach (m. in. listę zwycięzców) warunki i wady sportowe Challenge'u 1924, szczegółowy program, opisy poszczególnych prób i uroczystości, listę uczestników Challenge'u 1934 r. tra-se lotu okrężnego oraz artykuł kierownika tego rocznego Challenge'u ppłk. dypl. B. J. Kwiceńskiego „Wzdłuż trasy Challenge'u”. Cena egzemplarza zł 1.

W Wilnie program ten sprzedają księgarnie Gebethnera i Wolffa, J. Zawadzkiego i Św. Wojciecha.

Powrót Prezesa Zarządu Podokręgu z urlopu

Prezes Zarządu Podokręgu ppłk. dr. Eugeniusz Dobaczewski powrócił z urlopu i objął urzędowanie.

Z FRONTU LEGJONU MŁODYCH

ZA KOMITET REDAKCYJNY: EUGENJUSZ KIETURAKIS

Sprawa pilna i ważna

Zamieszczamy poniżej artykuł p. Woszczaka Józefa, nauczyciela szkoły powszechnej, jako głos w dyskusji nad sprawą poruszoną przez legionistę Kordowicza Wiktora w artykule p. t. „O wyrównanie szans w wyścigu pracy“ (patrz „Kurjer Wileński“ z dn. 13 bm.) — Z frontu Legionu Młodych. Jest to wyraz opinii z jaką spotkała się w sferach nauczycielskich sprawa pomocy zdolnej a biednej młodzieży szkolnej w dalszym kształceniu się po skończeniu szkoły powszechnej. W tem miejscu zwracamy uwagę, że na terenie Wilna spółdzielcze organizacje szkolne zorganizowały już dwa lata temu taki fundusz, który udziela pomocy już kilku uczniom, uczącym się w szkołach spółdzielczych. (Red.)

Jedną z zasadniczych przesłanek nowej ustawy o ustroju szkolnictwa w Polsce jest umożliwienie zdolniejszym i dzielniejszym jednostkom ze wszelkich środowisk, osiągnięcia najwyższych szczebli naukowo-zawodowego wykształcenia. Ten dobry — mojem zdaniem — duch ustawy, wynika całkiem wyraźnie z jej treści. Dzielniejsi i zdolniejsi wśród młodego pokolenia szkolnego, to właśnie ten najpiękniejszy i najzdrowszy jego element, któremu ustawa chce umożliwić swobodny i pełny rozwój. I to założenie jest słuszne, jest jedynie słuszne i sprawiedliwe.

Los chciał jednak, że dobry duch ustawy nie może stać się życiem.

Realizacja nowego ustroju szkolnictwa w Polsce dokonuje się w fatalnych warunkach ogólnoswiatowej depresji gospodarczej. Nasz organizm państwowy borykając się z trudnościami natury gospodarczej, stara się je pokonać wszelkimi sposobami. Sposoby te, stosowane we wszystkich dziedzinach zorganizowanego życia państwowego, nie ominęły również i szkolnictwa. Oto byliśmy świadkami powiększenia ciężarów kształcenia się w gimnazjach przy jednoczesnym zwiększaniu wymogów natury reprezentacyjnej uczniów (np. umundurowanie). Kosztowniejszym stał się wstęp i pobyt w uniwersytetach. Wprowadzono ograniczenia w zwrotach za naukę dzieci urzędników. Jednocześnie wprowadzona została nowa ustawa uposażeniowa, dająca w rezultacie państwu dwie wyraźne grupy urzędnicze: 1) dobrze uposażoną, mniej liczną i 2) gorzej i źle uposażoną, wielką liczebnie.

Zestawienie powyższych faktów musi doprowadzić do wniosków sprzecznych z duchem ustawy o ustroju szkolnictwa. Kto wobec tego, w zasadzie najłatwiej będzie mógł, i może, osiągnąć najwyższe szczeble naukowo-zawodowego wykształcenia? Dzielniejsi i zdolniejsi, czy też mniej dzielni, mniej zdolni, ale przez los lepiej sytuowani materialnie?

To jest życie. Nie negując, ani krytykując twórców nowej ustawy, chcę zwrócić jedynie uwagę na zagadnienie niezmiernie ważne i aktualne, wynikające z wyżej przytoczonych zestawień.

Co się ma stać z młodzieżą szkolną dzielniejszą i zdolniejszą, ale źle sytuowaną materialnie? Co mają robić jednostki wybitnie zdolne, dzielne i wybitnie biedne? Przepaść dla społeczeństwa i państwa? Zatracić się w pogoni za najwyższym szczeblem naukowo-zawodowym, a jednocześnie w pogoni za kawałkiem chleba?

Zaprawdę, nie wolno jest nam do tego dopuścić.

Państwo nasze może w tej chwili zmienić radykalnie obecnego stanu na lepsze. Przysłowie mówi, że z pustego to i Salomon nie należy. W dzisiejszej chwili na czoło potrzeb państwa, potrzeb pierwszych, najistotniejszych, wysunęły się: obrona narodowa, stałość waluty i równowaga budżetowa. Taki jest nakaz dnia dzisiejszego z którego Państwo zrezygnować nie może. A więc nieublagana konieczność nie pozwala Państwu na speł-

nienie celów, które w ustawodawstwie są doceniane i podkreślane.

Z zorganizowaną i pełną pomocą winno przyjść samo społeczeństwo. Sprawa o którą mi chodzi — umożliwienie dzielniejszym i zdolniejszym jednostkom osiągnięcia najwyższych szczebli naukowo-zawodowego wykształcenia — winna znaleźć szerokie i głębokie zrozumienie w całym społeczeństwie. O co chodzi? Chodzi o skoordynowaną akcję gromadzenia funduszy, przeznaczonych dla tych właśnie dzielniejszych, zdolniejszych, a biednych, chcących osiągnąć naukowe szczyty. Przecież fundusz taki oddany im do dyspozycji, wróci się Państwu i społeczeństwu nawet z lichwiarskim procentem, jeśli tak można powiedzieć dość wyraźnie. To przecież przyszli światli kierownicy zorganizowanego życia, posiadający umysł głęboki i serce wysoko nastrojone.

Dlatego też należałoby skrzętnie notować wszelką inicjatywę społeczną idącą w tym kierunku i inicjatywy tej udzielić najszerszego poparcia.

Niedawno czytaliśmy na łamach „Kurjera“ wiadomość o tworzącym się przy Legionie Młodych Stypendjum, z myślą o udzielaniu pomocy młodzieży chcącej się dalej kształcić. Myśl ta wydaje mi się szczęśliwą i brzemienneą w

O fundusz stypendjalny dla uczącej się młodzieży

Dobro Państwa Polskiego wymaga, aby młodzież, chociażby najbardziej biedna kształciła się. Każdy ma prawo i obowiązek oddać swoje siły i zdolności dla dobra Państwa, winien mieć więc możliwość rozwinięcia swoich wrodzonych zdolności do największych rozmiarów.

Nie zawsze to jednak jest możliwe, nawet po wprowadzeniu w życie nowej ustawy szkolnej, gdyż nie każdemu pozwalają na to warunki materialne. Te trudności młodzieży winna usunąć odpowiednio zorganizowana pomoc społeczna, gdy czynniki rządowe nie mogą jej przyjść z większą pomocą w tej formie.

Najbardziej wyczuwa potrzebę tej zorganizowanej pomocy dla zdolnej a niezamożnej młodzieży Nauczycielstwo które najlepiej zna młodzież i jej wartość. Nie też dziwnego, że inicjatywa Legionu Młodych (Komisji Nauczycielskiej i Zagadnień Społeczno-wiejskich) co do tej sprawy, tak bardzo interesuje ogół nauczycielstwa.

Na podstawie całego szeregu rozmów przeprowadzonych z Nauczycielstwem, oraz na podstawie materiałów II Zjazdu delegatów Okręgu Wileńskiego Legionu Młodych zostały ustalone następujące wytyczne organizacji Towarzystwa Funduszu Stypendjalnego.

Towarzystwo byłoby w zasadzie or-

przyszłe jej owoce. Sprawa ta domaga się gwałtownie realizacji i to właśnie tu może, na rubieżach północno-wschodnich Rzeczypospolitej, najbardziej sprawa ta wymaga szerokiej dyskusji, gorącego poparcia wszystkich. Sprawa ta winna zainteresować żywo przedewszystkiem rodziców i nauczycieli. Jeśli rodzice są uczuciowo związani z podobną kwestją — to nauczycielstwo znowu z racji swej bezpośredniej funkcji nauczania. Któż lepiej zna stopień dolności i dzielności ucznia jak nie nauczyciel, obcujący z nim w zasadzie kilka lat? Jakież żal chwytają nieraz nauczycieli, że jego wychowanek nie może dalej się kształcić jedynie z racji biedy domowej mimo objawiania wysokich zdolności?

Zdaje mi się, że właściwie szkoła winna wystąpić z tą inicjatywą i przeszedł ją potem w społeczeństwo. Jeśli szkoła może tak pięknie współpracować z Towarzystwem Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, — to czemuż nie mogłaby zająć się sprawą takiego stypendjum? Przecież cel ten byłby dla rodziców bliski i też bardzo ważny, a zresztą oba one nie wykluczałyby się nawajem.

Jest to sprawa pilna i ważna, warta aby nią się naprawdę zająć.

Józef Woszczak,

organizacja społeczna, niezależna organizacyjnie od Legionu Młodych, które gromadziłyby fundusze celem niesienia pomocy biednej a zdolnej młodzieży szkolnej. Towarzystwo poza tem rozłoczyłoby opiekę nad kształcąca się młodzieżą szkolną, udzielałoby jej porad, kierowałoby ją na odpowiednią drogę zależnie od zdolności i zamiłowań. Ma to wielkie znaczenie w tych wypadkach, gdy rodzice nie potrafią się zająć dzieckiem.

Członkiem Towarzystwa mogłaby zostać każda organizacja społeczna, oraz osoba, wpłacająca odpowiednią składkę miesięczną. Członek prócz praw organizacyjnych (czynnego i biernego), miałby prawo przedstawiania kandydatów do stypendjum, oraz wpływania na to, do jakich typów szkół młodzież winna być kierowana.

Są to narazie wytyczne do statutu, który znajduje się obecnie w stadium opracowywania. Szczegółowych informacji ustnych i piśmiennych udziela Komitet Organizacyjny Towarzystwa Funduszu Stypendjalnego — Wilno, ul. Królewska 5 m. 22.

Sprawa Funduszu Stypendjalnego winna stać się tematem rejonowych konferencji nauczycielskich, oraz tematem obrad Komitetów Rodzicielskich przy szkołach.

Wiktor Kordowicz.

Pomóżmy działwie szkolnej z Małopolski

OBYWATELE!

Dawno niewidziana powódź nawiedziła wielką część Małopolski. Przeszło sto tysięcy ludzi straciło w niej cały dobytek, stało się nędzarzami. Zaczyna się rok szkolny, a z nim troska o podręczniki i przybory szkolne dla blisko 30.000 dziatwy z okolic dotkniętych powodzią. Musimy tej dziatwie przyjść z pomocą, musimy dostarczyć jej potrzebnych do nauki książek i przyborów, by do obrzynięcia klęsk materialnych nie dołączyła się jeszcze jedna klęska moralna, uniemożliwiająca biednej dziatwie możliwość korzystania z nauki szkolnej. Wojewódzki Komitet Pomocy dla Powodźian — Sekcja Pomocy Szkolnych przy T. S. L. w Krakowie apeluje gorąco do wszystkich, by pośpieszyli z pomocą

dziatwie pragnącej się uczyć i ofiarowali podręczniki, pomocy i przybory szkolne, nadające się do użytku w szkołach powszechnych i szkołach średnich ogólnokształcących pod adresem tego Komitetu. Przesyłki wolne od opłaty pocztowej. Rozdział podręczników i przyborów odbędzie się w porozumieniu z władzami szkolnymi między dziatwą najbardziej potrzebującą w miejscowościach dotkniętych tegoroczną klęską powodzi.

* * *

Przyp. Redakcji. Powyższa odezwa T-wa Szkoły Ludowej nie powinna pozostać bez echa. Wierzmy, że ofiarne nasze społeczeństwo i młodzież szkolna pośpieszy z pomocą. Ufni w to odwieramy od dziś na łamach pisma naszego specjalną na ten cel rubrykę ofiar.

Inauguracja Obwodu L. M. w Smorgoniach

Dnia 15 sierpnia b. r. odbyła się uroczysta inauguracja Obwodu Oszmiańskiego L. M. w Smorgoniach. Z ramienia Wileńskiego Okręgu Legionu Młodych przybyli na uroczystość: Referent Organizacji Okr. leg. J. Szwejda oraz Inspektor Okr. Wileńskiego leg. F. Łukaszyński.

Inauguracja odbyła się w sali Szkoły Handlowej, łaskawie użyczonej przez p. Dyrektora Konstantego Birna. Inaugurację zagał p. rejent Wł. Wysocki, witając przedstawicieli władz państwowych, delegatów okręgu oraz licznie przybyłych gości. Po powołaniu prezydium w składzie p. rej. Wł. Wysockiego, kier. szkoły p. K. Borkowski leg. J. Szwejdy, leg. Łukaszyńskiego i leg. Gila Leopolda pod dźwięki hymnu I Brygady wprowadzono na salę szandar Okręgu Wileńskiego L. M. Imieniem Okręgu Wileńskiego powitał zebranych leg. J. Szwejda podkreślając, że za chwile, zebrani na sali kandydaci Legionu Młodych, wejdą do licznej i karniej rodziny młodego legionowca. Następnie inspektor okręgu leg. Łukaszyński przyjął ślubowanie organizacyjne od 22 legionistek i legionistów. Po ślubowaniu chór młodego legionowca odśpiewał hymn I Brygady.

Dłuższe przemówienie programowe do nowych legionistów wygłosił delegat Okręgu leg. Szwejda podkreślając że obecne młode pokolenie Polski stoi na przelomie, stoi wobec olbrzymich przemian ustrojowych i dlatego musimy być przygotowani na przejęcie spuścizny po naszych poprzednikach, którzy zbrojnym czynem wywalczyli niepodległość zaś na nas spadł zaszczytny obowiązek utrwalenia tak krwawo zdobytej wolności. Imieniem Związku Strzeleckiego witał p. rejent Wł. Wysocki podkreślając że Legion Młodych i Związek Strzelecki wzajemnie uzupełniają się i że współpraca bratnich organizacji musi wydać obfity plon w pracy społecznej i państwowej. Po wzniesieniu okrzyku na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej, oraz jedynego Honorowego Członka Legionu Młodych i Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, entuzjastycznie powtórzono przez zebranych, orkiestra odegrała Hymn Narodowy. Na tem zakończono część oficjalną inauguracji. Po części oficjalnej odbyła się część koncertowa. Chór młodego legionowca pod kierownictwem p. Wołkowskiego wykonał kilka oklizeńskich piosenek, zaś orkiestra również młodego legionowca pod doskonalą batutą p. Bohdana Liberskiego wykonała cały szereg pierwszorzędnych numerów.

Młody Obwód w Smorgoniach już wykazał się efektywną pracą a mianowicie jeszcze przed powstaniem Komitetu Pomocy Powodźianom zorganizował przedstawienie z koncertem i cały do chód z imprezy w wysokości 75 zł. 36 gr. przelał na konto Komitetu Pomocy Powodźianom.

Możemy życzyć Obwodowi w Smorgoniach, aby w dalszym ciągu wykazywał swoją bezinteresowną i owocną pracę na niwie społecznej i państwowej. Obecny.

Wyjaśnienie w sprawie autorstwa art. „Starsi Panowie“

W związku z zamieszczonym przez nas w dniu 13 b. m. artykułem p. t. „Starsi Panowie“, podpisanym pseudonimem „Wali“, wyjaśniam, iż autorem jego nie był leg. Waliszewski, Komentant Obwodu Akademickiego Legionu Młodych U. S. B.: artykuł ten pochodził z Krakowskiego Okręgu L. M.

Wycieczka czechosłowacka na Targi Wschodnie

Czechosłowackie Biuro Podróży „Cedok“ na dostało do Zarządu Targów Wschodnich zawiadomienie że w dn. 11 i 12 września br. przyjeżdżają do Lwowa na Targi Wschodnie duża wycieczka kupców z Czechosłowacji.

Propaganda budownictwa drewnianego na Targach Wschodnich

Budujący się na Targach Wschodnich drewniany domek mieszkalny stał się przedmiotem szczególnego zainteresowania ze strony publiczności, jakkolwiek domek ten jest dopiero w budowie i przygotowaniu na Targi Wschodnie. Już teraz do Zarządu Targów zgłasza się znaczna ilość reflektantów na jego nabycie. Fakt ten świadczy że nasze firmy drzewne powinny się zainteresować kwestją masowego budownictwa drewnianego t. j. sprawą produkowania serijnych domów drzewnych. Przypuszczać należy że wystawienie wzorowego drewnianego domu mieszkalnego na Targach Wschodnich stałoby się bodźcem dla naszego przemysłu drzewnego w kierunku zainteresowania się tą sprawą

